

ชื่อเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) ร่วมกับการวิเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และการทำงานเป็นทีม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัย อรตรี รอดเจริญ

ปีการศึกษา 2566

ชื่อเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) ร่วมกับการวิเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และการทำงานเป็นทีม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัย นางอรตรี รอดเจริญ

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) ร่วมกับการวิเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และการทำงานเป็นทีม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาชีววิทยา โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) ร่วมกับการคิดวิเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (2) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) ร่วมกับการคิดวิเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (3) เพื่อทดลองใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) ร่วมกับการคิดวิเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 และ (4) เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) ร่วมกับการคิดวิเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) ร่วมกับการคิดวิเคราะห์ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนสุราษฎร์ธานี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 36 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาชีววิทยา โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) ร่วมกับการคิดวิเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ (3) แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบอัตนัย จำนวน 15 ข้อ แบบบันทึกการคิดวิเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 หลักการ 2 เรือนไข 4 มิติ) และ (4) แบบประเมินความสามารถในการทำงานเป็นทีม จำนวน 15 ข้อ (5) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 30 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test (Dependent samples) และ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้กิจกรรม

เป็นฐาน (Activity-Based Learning) ร่วมกับการคิดวิเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน มุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ลงมือปฏิบัติ ได้ทำกิจกรรมที่พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ ร่วมกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ ซึ่งจะนำไปสู่การใช้ชีวิตที่มีความสุข มั่นคงและยั่งยืน แสดงออกถึงความรับผิดชอบ และความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่มหรือการทำงานเป็นทีมจะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวมและเรียนรู้ด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุตามผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อทำกิจกรรมโดยมีครูเป็น ผู้อำนวยความสะดวก สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำ แสวงหาเทคนิควิธี การจัดการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

2. ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) ร่วมกับการคิดวิเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการของการจัดการเรียนรู้ (2) วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ (3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นร่วมวิเคราะห์จุดหมาย (Identify Learning Objectives) ขั้นที่ 2 ขั้นเริ่มทบทวนด้วยคำถาม (Thought – Provoking Questions) ขั้นที่ 3 ขั้นแลกเปลี่ยนตามประสบการณ์ (Experience Exchanging) ขั้นที่ 4 ขั้น สานต่อด้วยกิจกรรม (Activity Based Learning) ขั้นที่ 5 ขั้นนำสู่การสรุปและสะท้อน (Summary and Reflecting) และขั้นที่ 6 ขั้นตอนประเมินผล (Evaluation)

ผลการประเมินความเหมาะสมของพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning)

ร่วมกับการคิดวิเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริม การคิดวิเคราะห์และการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับ มากที่สุด (= 4.88, S.D. = 0.32)

3. ผลการทดลองใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) ร่วมกับการคิดวิเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า (1)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning)

ร่วมกับการคิดวิเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ความสามารถในการ การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) ร่วมกับการคิดวิเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3)

ความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนที่เรียนด้วยพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning)

ร่วมกับการคิดวิเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมากที่สุด (= 4.76, S.D. = 0.42)

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning)

ร่วมกับการคิดวิเคราะห์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมากที่สุด (= 4.78, S.D. = 0.40)

ที่อยู่อ้างอิง (URL) : <https://publish.vichakan.net/show/1078>

วันที่ดำเนินการเผยแพร่ : 11 มีนาคม 2568

พิมพ์ : วันที่ 7 เมษายน 2568 เวลา 06.00 น.